

Synemännens utlåtande

angående det företag, som avser sänkning av Laxgöl jämte torrläggning av marker tillhörande Hallesrum och Bullebo uti Djursdala socken, Sevede härad och Kalmar län; avgivet vid syneförrättning enligt gällande vattenlag år 1923.

Mom. 1.Förordnande.

Jämlikt Konungens Befallningshavandes i Kalmar län resolution av den 26 augusti 1921 förordnades statens lantbruksingeniör Olof Fredholm att med biträde av gode män och i enlighet med gällande lag handlägga syneförrättning, avseende sänkning av Laxgöl jämte torrläggning av marker tillhörande Hallesrum och Bullebo uti Djursdala socken, Sevede härad och Kalmar län. Genom Konungens Befallningshavandes i Kalmar län resolution av den 13 mars 1922 och efter därom gjord framställning transporterades förenämnda förordnande på undertecknad, förrättningsman.

Mom. 2.Dikningsområdets läge m.m.

Det för avdikning avsedda området är såsom förut nämnts beläget uti Djursdala socken, 4.5 km. nordost om Djursdala församlings kyrka samt 9 km. nordost om Södra Vi järnvägsstation å Östra Centralbanan.

Dikningsområdet omfattar 17.54 hektar till största delen odlingsbara, men i hög grad försumpade mossmarker.

Mom. 3.Laga hinder.

Emot förrättningens handläggande eller företagets utförande har något laga hinder ej blivit anmält, ej heller kunnat av synemännen utrönas. Företaget kan i så mån anses beröra det allmännas rätt, att detsammes genomförande medför sänkning av s.k. Laxgöl. Kungl. Maj:ts och Rikets kammarkollegium har emellertid ej funnit skäligt vid förrättningen föra talan för bevakande av de allmänna intressen, som möjligen kunna av företaget beröras, ej heller har vederbörande fiskeriintendent, vilken jämlikt Kungl. Lantbruksstyrelsens förordnande av den 28 maj 1923 anmodats avgiva yttrande angående företagets inverkan på fisket, tills dato inkommit med utlåtande i ärendet.

Mom. 4.

Dikning eller vattenavledning.

Företagets genomförande medför såsom ovan nämnts sänkning av vattenståndet i en mindre vattensamling, vilken av ortsbefolkningen benämnas göl. Då gällande vattenlag emellertid endast meddelar bestämmelser huru vid sjösänkning skall förfaras utan att närmare angiva, i vilken utsträckning begreppet sjö akall tolkas, och då förenämnda göl omfattar en areal av tillsammans 4.07 hektar, hava synemännen ansett företaget vara att hänföra till "vattenavledning i förening med sjösänkning" och handlagt detsamma i överensstämmelse med bestämmelserna härför.

Då mer än hälften av den båtnad, som av synemännen uppskattats komma att tillföras de av företaget berörda markerna, faller å marker tillhörande sökandena till förrättningen, synes ej heller hinder möta för samtliga i företaget ingående jordägares skyldighet att taga del i kostnaderna för företagets genomförande.

Mom. 5.

Företagets omfattning m.m.

Företaget har givits den omfattning och den utsträckning, som erfordras för torrläggning av sökandenas marker till ändamålsenligt djup, och hava synemännen särskilt beaktat de sökandenas yrkanden, som återfinnes i syneförrättningsprotokollets § 5.

Till upptagande föreskriva synemännen sålunda dels kanalsträckorna *A-B-C* och *D-E-F-G*, dels rågångsdikena *B-B'-B''*, *H-I* och *E-E'*, dels det enskilda diket *F*.

Å hithörande plankarta hava samtliga kanal- och dikessträckors lägen utmärkts med tvenne heldragna, parallella, röda linier, varjämte de vid avvägningen nedslagna pålarna utmärkts med svarta, arabiska siffror.

Den mark, som av företaget ansetts tillskyndas båtnad, finnes å förenämnda plankarta avfattad, och återfinnes fullständig beskrivning över densamma i värderingslängden / Bil.Litt. A /.

Den norm, efter vilken den vattenskadade marken blivit intagen, återfinnes i mom 8 av detta utlåtande.

Mom. 6.

Dimensioner.

Det nederbördsområde, vars vatten skall kunna avbördas genom de till upptagande föreskrivna kanal- och dikessträckorna, är helt obetydligt, vadan några särskilda hydrografiska beräkningar ej varit erforderliga för fastställande av dimensionerna, utan hava dessa bestämts efter praktiskt bedömande samt med hänsyn tagen därtill att avloppen ej må för framtiden till sitt bestånd hotas.

För samtliga avlopp har med undantag för de sträckor, där berg förekommer, fastställts en bottenbredd om 0.30 meter samt släntlutningen 1:1, vilken släntlutning synemännen med hänsyn tagen till den ringa vattenförningen samt alvens beskaffenhet anse fullt betryggande. Där berg förekommer, har fastställts en bottenbredd om 0.50 meter samt släntlutningen 1:0.1.

Avloppens djup hava bestämts så , att samtliga av företaget berörda marker efter detsammans fullbordande erhålla ändamålsenlig torrläggning.

Över avloppen hava särskilda profilritningar upprättats, varjämte avloppens blivande form angives genom ett antal sektioner, uppritade under profilritningarna.

Av profil- och sektionsritningar samt av grävningstabellen / Bil. Litt. C / framgår i övrigt såväl grävningsdjup som dagbredder och bottenbredder, uträknade i förhållande till de vid avvägningen nedslagna pålarna.

Mom. 7.

Broar.

Företagets genomförande medför ej byggande av några broar på gemensam bekostnad. Önska verderbörande jordägare broar över avloppen, må de själva och på egen bekostnad bygga dylika, men få dessa broar under inga villkor byggas så, att de inkräkta på den fria kanalsektionen eller äventyra avloppens framtida bestånd. Byggas broar med vertikala landfästen, skall avståndet mellan dessa vara minst 1.- meter.

Uppskattning av båtnaden.

Då någon överenskommelse angående fördelningen vederbörande jordägare emellan ej träffats på frivillighetens väg, och då ett dylikt förfarings-sätt ej heller av synemännen prövas lämpligt, hava synemännen uppskattat den båtnad, som genom företagets genomförande tillskyndas varje jordäga-res mark.

För den skull har en äldre befintlig karta över de vattenskadade markerna efter en del kompletteringsarbeten kopierats, varefter markens höjdläge genom avvägning utrönts samt jordens naturliga beskaffenhet genom grävning och jordborrning undersökts.

Såsom vattenskadad har ansetts all den mark, som innehaft ett höjdläge av 1.5 meter ^{eller därunder,} över medelvattenståndet i Laxgöl eller, där markerna ej varit direkt beroende av gölens vattenstånd, 1.3 meter över nuvarande markytan å den plats, där avlopp nu skall framgå. För från avloppet avlägset belägna marker har tillägg för behövt fall beräknats med 0.5:1000.

Beräkningen av båtnaden har sedan skett på sådant sätt, att synemännen uppskattat varje ägofigurs blivande värde efter företaget, därvid hänsyn tagits till jordens naturliga beskaffenhet till matjord och alv men däremot ej till jordens mer eller mindre goda brukning och därigenom uppkommande större eller mindre växtkraft. I Kolumn 13 av värderingslängden / Bil. Litt. A / återfinnes varje ägofigurs blivande värde per hektar, sådant detsamma av synemännen uppskattats.

Jordens nuvarande värde i dess av vatten besvärade skick eller före företaget anse synemännen vara en produkt av dess värde i fullt torrlagt skick och den större eller mindre grad av försumpning, som jorden nu lider av, d.v.s. den nuvarande torrlägningsgraden.

Den jord, som ligger i jämnhöjd med eller högre än kurvan för vattenskadan, sedan jämväl avdrag för behöfligt fall i enlighet med ovanstående beräknats, har torrlägningsgraden 1.-, d.v.s. den är värd 1.- av vad den i fullt torrlagt skick uppskattats till, eller med andra ord, den är fullständigt oberoende av företaget och erhåller ej genom dess utförande någon båtnad.

Den jord, som ligger på ett höjdläge av 1.5 meter under kurvan för vattenskadan, har torrlägningsgraden 0.-, och anses den sålunda vara värd 0.- av vad dess värde i fullt torrlagt skick uppskattats till, eller med andra ord, den saknar för närvarande uppskattningsbart värde.

Skalan för torrlägningsgraderna varierar sålunda mellan 1.- och 0.-, och motsvarar varje tiondels torrlägningsgrad en höjdskillnad av 0.15 meter. För uträkning av jordens nuvarande värde har särskild gradtabell upprättats, vilken tabell bifogas detta utlåtande såsom Bil. Litt. A, och har vid gradtabellens användande varje ägofigurs medelhöjdläge, sådant detsamma framgår av avvägningen, lagts till grund för torrlägningsgradernas åsättande. De olika ägofigurernas nuvarande värden per hektar, återfinnas i kolumn 11 av värderingslängden / Bil. Litt. A /

Skillnaden mellan det blivande och det nuvarande värdet motsvarar

53

den genom företagets utförande uppkommande båtnaden, och är denna uträknad för varje ägofigur samt återfinnes i kolumn 16 av värderingslängden. / Bil. Litt. A /.

Mom. 9.

Kostnadernas fördelning.

Synemännen have ansett att företaget bör uppdelas i tvenne avdelningar nämlingen avdelning I omfattande ägofigurerna 1 - 36, 41 samt 47 - 51 med 2960.80 kronors förbättringsvärde, till vilken avdelning hänförts kanalsträckan A-B-C, samt avdelning II omfattande ägofigurerna 37 - 40 samt 42 - 46 med 1163.60 kronors förbättringsvärde, och till vilken avdelning hänförts kanalsträckan D-E-F-G. Nu nämnda kanalsträckor have hänförts till gemensam dikning, medan övriga av synemännen till upptagande föreskrivna och av sökandena påyrkade diken hänförts till enskild dikning.

Kostnaderna för den gemensamma dikningen i dess helhet ävensom på varje avdelning belöpande förbättringsvärde, beräknad kostnad samt relativ kostnad framgår av efterföljande utredning.

Avdelning. Beräknad kostnad På avdelningen belöpande; Relativ kost-

för företaget. förbättrings- beräknad nad.

värde. kostnad.

I 2960.80 kr. 1760.- kr.

II 1163.60 kr. 860.- kr.

2620.- kr. 4124.40 kr. 2620.- kr. 0.6352438

För torrläggning av avdelning II erfordras förutom upptagande av

till avdelningen hänförd kanalsträcka även upptagande av kanalsträckan

A-B-C . Därest sålunda varje avdelning torrlades för sig såsom en särskild avdelning och utan hjälp av annan avdelning, belöper sig beräknad kostnad för avdelningens torrläggning, förbättringsvärde och relativ kostnad till efterföljande belopp.

Avdelning.	Beräknad kostnad. för avdelningens torrläggning.	Förbättrings- värde.	Relativ kost- nad.
------------	--	-------------------------	-----------------------

I	1760.- kr.	2960.80 kr.	0.5934339
II	2620.- kr.	1163.60 kr.	2.25163228

Av nu verkställda utredningar framgår sålunda, att avdelning I erhåller sin minsta relativa kostnad, därest avdelningen utföres ensam utan hjälp av ovanför liggande avdelning, och då jämlikt gällande lag ej på någon avdelning må läggas större andel i kostnaderna för företagets utförande än som svarar mot förhållandet mellan den beräknade kostnaden för torrläggning av allenast till avdelning^{en} hörande mark å ena sidan samt den beräknade kostnaden för samfälligheten i dess helhet å den andra, kan sålunda på avdelning I ej läggas större kostnad än 1760 kr, motsvarande en relativ kostnad av 0.59~~4~~339. På avdelning II kommer alltså återstående del av kostnaderna för samfällighetens torrläggning eller 860 kr., vadan denna avdelnings relativa kostnad belöper till 0.73908559.

Med ledning av den å varje avdelning beräknade relativa kostnaden samt den å varje fastighet uppskattade båtnaden har varje fastighets kostnadsandel i den gemensamma dikningen fastställts.

35

Kostnaderna för den enskilda dikningen anse synemännen böra fördelas sålunda att rågrannarna gälda hälften av kostnaderna för upptagande av respektiv rågångsdiken samt att Arvid Johansson ensam gäldar kostnaderna för upptagande av diket. *B'-B'*.

För tydliggörande av de grunder, efter vilka kostnaderna för företagets genomförande skola fördelas vederbörande jordägare emellan har särskild kostnadsfördelningsläng, vilken bifogas detta utlåtande såsom Bil. Litt. Db upprättats. I kolumn 16 av sagda längd återfinnes varje jordägarers beräknade sammanlagda kostnader för företagets genomförande och i kolumn 17 de procenttal, efter vilka samtliga verkliga kostnader skola fördelas vederbörande emellan. I kolumn 18 slutligen återfinnes varje delägarers andel i kostnaderna för denna förrättning.

Mom. 10.

Ersättningar.

Jämlikt gällande bestämmelser stadga synemännen, att, därest vederbörande jordägare ej annorlunda överenskomma, ersättning skall utgå såväl för jord, som åtgår till avloppens upptagande till föreskriven bredd, som för jord, som åtgår till upplag för vallar.

Ersättning för jord, som åtgår till avloppens upptagande till föreskriven bredd, och som sålunda gräves bort, skall utgå efter jordens fulla värde före företaget, sådant detta värde finnes angivet i kolumn 11 av värderingslängden / Bil. Litt. A /.

Ersättning för jord, som åtgår till upplag för vallar, skall utgå efter jordens fulla värde efter företaget, sådant detta värde finnes

angivet i kolumn 13 av nyssnämnda längd.

Ersättningsbeloppen skola, sedan företaget blivit utfört och innan jordvallarna eventuellt borttagas, beräknas av statens i länet tjänstgörande lantbruksingeniör, och skola ersättningsbeloppen gäldas av delägarne i företaget efter samma grunder, som gälla för övriga kostnader för företaget, eller efter de procenttal, som finnas angivna i kolumn 17 av kostnadsfördelningslängden / Bil. Litt. Db /.

Utgivande av ersättning för upplag medför dock ej dikningsföretagets äganderätt till jorden, utan utgör ersättningsbeloppet endast ersättning för det intrång, vederbörande jordägare lider genom schaktmassors uppläggande å hans mark. Borttager jordägaren schaktmassorna, äger han att sedan bruka jorden, men måste han i så fall och utan ytterligare ersättning vid framtida rensningar av avloppet ånyo tåla schaktmassors uppläggande å hans mark.

Skulle genom företagets utförande skada eller intrång, vilket ej av synemännen förutsetts, vållas någon, äger denne att inom fem år, räknat från den i detta utlåtande angivna tiden för företagets fullbordande, till Söderbygdens vattendomstol framställa sina ersättningsanspråk.

Mom. 11.

Framtida underhållet.

Deltagandet i kostnaderna för företagets framtida underhåll skall grunda sig på de procenttal, som finnas angivna i kolumn 17 av kostnadsfördelningslängden / Bil. Litt. Db /. Ordentlig rensning av avloppen skall

37
verkställas så snart sådan rensning finnes vara av behovet påkallad, i regel dock vart tredje år.

Anläggning av vattningsplats eller vidtagande av annan åtgärd, som försvårar eller fördyrar företagets framtida underhåll, får varken göras eller tålas ens på vederbörandes egen mark. Skulle det inträffa, att någon gör sig skyldig härtill, äger arbetsstyrelsen förständiga honom att omedelbart bota skadan. Tredskas han, må skadan värderas av tvenne ojäviga personer samt sedan botas på den försumliges bekostnad.

Mom. 12.

Företagets utförande m.m.

Synemännen fränkänna vederbörande jordägare den rätt att utföra arbete över egen mark, som omförmäles i 6 § 7 kap. vattenlagen, enär ett dylikt förfaringssätt säkerligen skulle medföra olägenheter, utan stadgas, att arbetet skall utlämnas på entreprenad samt utföras för gemensam räkning i överensstämmelse med det upprättade förslaget.

Företaget må påbörjas så snart denna förrättning vunnit laga kraft och anmälan om styrelseval gjorts till Konungens Befallningshavande i länet, och skall företaget vara fullbordat inom utgången av år 1929.

Angående förlängd arbetstid hänvisas till 58 § 7 kap. vattenlagen.

Vid arbetets utförande är i övrigt att iakttaga följande bestämmelser, vilka särskilt skola företes blivande entreprenör.

Att avloppen skola följa de å marken utstakade och å plankartan angivna sträckningarna.

Att, där avloppen följa rågångar, dessa och avloppens mittlinier skola sammanfalla.

Att de uppschaktade massorna fördelas till lika godhet och mängd å båda sidor om avloppen.

Att vallarna ej läggas närmare de nya kanalkanterna än 1.- meter.

Att vallarna ej givas brantare slänt än 1:1.

Att vallarna genomgrävas på var femtionde meter.

Att, där stenar och berg förekomma i de uppschaktade massorna, detta sammanföres i särskilda rösen och ej sprides bland den lösa dikesjorden.

Att alla krökar avrundas väl så att skarpa hörn icke bildas.

Att, där träd förekomma i de för avloppen fastställda linierna, dessa av vederbörande ägare borttagas i så god tid, att dikningsarbetet ej hindras, vid äventyr att träden i annat fall borttagas av entreprenören.

Att under arbetets gång dämning må vara tillåten.

Att å profilritningen angivet höjdläge å bottenlinien i förhållande till antaget horisontalplan samt fastställda slänter skola gälla framför i grävningstabellen / Bil. Litt. C / och å profilritningen angivna djupsiffror och dagbredder.

Att till ledning vid arbetets utförande, kontrollering och framtida underhåll fixpunkter blivit anbragta, vilkas lägen såväl i plan som profil angivas av de upprättade ritningarna.

Att fixpunkter ej må vid laga ansvar rubbas.

Mom. 13.

Arbetsstyrelse m.m.

Företagets angelägenheter skola omhänderhavas av en arbetsstyrelse, bestående av tre ledamöter, vilka väljas av delägarne i företaget på allmänt sammanträde. För arbetsstyrelsen gälla de närmare föreskrifter, som finnas angivna i §§ 15 samt 17-21 av 3 kap. vattenlagen.

Företagets allmänna angelägenheter skola avhandlas på allmänna sammanträden, och finnas närmare bestämmelser för huru därvid skall förfaras intagna i 22-25 §§ av 3 kap. vattenlagen.

Vilja delägarne antaga stadgar rörande handhavande av företags angelägenheter, äga de därtill rätt, men äro dylika stadgar ej gällande med mindre de blivt av Konungens Befallningshavande i länet granskade och godkända. ~~Förelag till stadgar bifogas detta utlåtande såsom Bil.~~
~~Litt. De.~~

Mom. 14.

Företagets avsyning.

Sedan företaget blivt utfört, skall detsamma avsynas av statens i länet tjänstgörande lantbruksingeniör, och anses företaget i dess helhet fullbordat, när avsyningsförrättaren till arbetsstyrelsens ordförande överlämnat bevis om godkännande eller, därest företaget blivt understött med statsmedel, när vederbörande myndighet godkänt detsamma.

Kommer företaget att understödjas med statsmedel, skola de bestämmelser, som av Kungl. Maj:t eventuellt kunna bliva föreskrivna för etats-

understödet beviljande, vara för samtliga delägare bindande.

Mom. 15.

Företagets namn.

Företaget skall benämnas "Laxgöls sänkningsföretag av år 1923".

Arbetsstyrelsen skall hava sitt säte i Djursdala socken.

Mom. 16.

Detta utlåtande skall för att vinna laga kraft underställas Söderbygdens vattendomstols prövning.

Mom. 17.

Besvärshänvisning.

Den, som med denna förrättning icke åtnöjes, äger att mot densamma föra talan vid Söderbygdens vattendomstol, adress Stockholm, åliggande det klaganden att inom sextio dagar räknat från denna dag till vattendomstolen ingiva sina besvär, skolande besvärsskrivelsen, innehållande klagandens alla påståenden samt skälen därför ingivas i tre exemplar.

Djursdala den 11 augusti 1923.

Å ämbetets vägnar:

Chr. Olovsson

Statens lantbruksingenjör.

C. F. Larsson A. J. Karlsson

Peträlska

Postnadsför-

Locken och hemman	Reguleringsnummerna	Hästens a° kastan	Hästens avskat.	Schägers namn och huvudst.	Lgr.	Markens			
						värde		för. balk. ring. vär. de. — —	
						föreg.	efter		
							före		före
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
<u>Djursdala s.a.</u>									
Bullebo	1 ³	H	1/4	G. A. Olsson	1-5	50 80	254 -	203 20	
Hallesman	1 ¹⁸	A2	1/8	Aug. Larsson	6-18	157 30	786 50	629 20	
St	1 ¹⁹	A2	1/8	Arvid Johansson	19-35	385 40	1927 -	1541 60	
St	1 ¹⁷	F	1/16	Arvid Johansson	36	32 80	164 -	131 20	
					37-38	56 80	284 -	227 20	
St	1 ¹⁶	E	1/16	Frans Karlsson	41	13 30	66 50	53 30	
					39-40, 42-44	160 60	803 -	642 40	
St	1 ¹⁵	D	1/8	Emil Nilsson	47-48	2 60	13 -	10 40	
					45-46	73 50	367 50	294 -	
St	1 ¹³	B	1/4	Arvid Karlsson	49-51	98 -	490 -	392 -	
<u>Summa</u>						1031 10	5155 50	4127 40	

Bil. Litt. 86

delningsläraget

Deltager i kostnaden för						Summa	Procent	Deltager i	
gemensam delning		enskild delning							
namn	inam					ma	cen-	ger i	
ord. I	ord. II					kost-	teck	föret.	
för kost.	efter kost.	Delt.	Delt.	Delt.	Delt.	med.	an.	nings-	
ad. rel.	ad. rel.						del	kost.	Anmärkingar.
aktuel	kostnad	B-B'	E-E'	H-J	B-B'		i fö.	ma-	
	av	B ²					seta-	den	
744339	073908559						get.	med.	
med	med								
Fr.	Fr.	Fr.	Fr.	Fr.	Fr.	Fr.	%	Fr.	
10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.
120 79						120 79	3 42	12 51	
374 02		240 -				614 02	17 39	63 60	Sökande.
916 38		240 -		90 -	175 -	1421 38	40 27	147 27	Sökande.
77 99									
	167 92		37 50			283 41	8 03	29 37	Sökande.
31 62									
	474 79		37 50			543 91	15 41	56 36	Sökande.
6 18									
	217 29					223 47	6 33	23 15	Sökande.
233 02				90 -		323 02	9 15	33 46	Sökande.
760 -	860 -	480 -	75 -	180 -	175 -	3530 -	100 -	365 72	

Öfverlämnat den 1 Augusti 1903.

Årberedare: H. J. Karlsson.

Öfverlämnare: H. J. Karlsson.

Stämans ledamöter: H. J. Karlsson.

H. J. Karlsson A. J. Karlsson

Biträdnare: H. J. Karlsson.